

Լիբանանեան Լուրեր

ՌԱԿ-ի Զօրակցած Թեկնածուն՝ Փոլա Եագուլպեան

Լիբանանի Խորհրդարանի Ընտրուած Երեսփոխան

Փոլեթ (Փոլա) Եագուլպեան | بوليت سيراكان ياغوبيان

Մայիսի 15-ը պիտի մնայ յատկանշական թուական մը Լիբանանի պատմութեան մէջ:

Արդարեւ այդ օր լիբանանցի ընտրեց իր խորհրդարանը, որուն գլխաւոր յաղթողը հանդիսացաւ Փոլա Եագուլպեան ալիք մը, որ եկաւ ո՛չ ըսելու փտած համակարգի մը, որ կը փորձէր ինքզինք վերընտրել:

Արդարեւ ծանր ընտրապայքարն ու հեւքոտ օրը տուաւ իր պտուղները: Արժանաւոր եւ խոստմնալից դէմքեր մուտք գործեցին խորհրդարան: Անոնց շարքին ՌԱԿ-ի զօրակցած թեկնածուն՝ արժանաւոր Հայուհի՝ Փոլա Եագուլպեանը, որ մեր ժողովուրդին հաւատարիմ ջանքերով պատուաբեր արդիւնքով մը երեսփոխան ընտրուեցաւ Պէյրուս Ա. Ընտրաշրջանէն:

Այլ խօսքով, ընտրութիւններու պաշտօնական արդիւնքներուն յայտարարութեամբ արդէն իսկ հիմը կը դրուի խորհրդարանի մը, հիմնուելով արդարութիւն պահանջող քաղաքացիներուն, որոնք Մայիսի 15ին քուէատուփերուն մէջ իրենց գետեղած թղթիկներով ցոյց տուին այդ:

Կ'ողջունենք բոլոր այն լիբանանցի մեր հայրենակիցներն ու համաքաղաքացիները Լիբանանի մէջ թէ արտերկրի, որոնք հաւատք ընծայեցին Փոլա Եագուլպեանի արդար գործունեութեան, եւ ուզեցին իրենց կեանքը շարունակել մայրիներու այս երկրին մէջ ինչպէս նաեւ մեր սիրելի հայրենիքը ապաքինուած ու նպատակաւայաց տեսնել, իրենց ճամբան շարունակելով Փոլա Եագուլպեանի գծած ուղիով, եւ որոնք հաւատացին որ կարելի է խոր սկիզբի մը հիմը դնել եւ ամեն ջանք գործադրեցին առ այդ:

Այսօր մենք ունինք երիտասարդներու ամենամեծ սերունդը, որ գիտէ առաւել եւս բարձրաձայնել լիբանանը հարուածող տնտեսական և քաղաքական տագնապներուն առնչութեամբ եւ արդար լուծում պահանջել իր իրաւունքներուն տիրանալու համար:

Նշենք, որ Փոլա Եագուլպեանի ցանկակից այլ թեկնածու մը՝ Սինթիա Չարազիրի նաեւ յաջողեցաւ խորհրդարան մուտք գործել ցանկին ապահոված մեծ թիւով քուէներուն շնորհիւ:

Շար. Էջ 02

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒՄ

Պուրճ Համուտի Մէջ Վերջերս Ի Գործ Դրուած
Բռնարարը Կը Վտանգէ Լիբանանահայութեան
Բարի Համբաւը

ՌԱԿ Խստիւ Կը Դատապարտէ

Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան Լիբանանի Շրջանային Վարչութիւնը խստիւ կը դատապարտէ վերջերս Պուրճ Համուտի մէջ պատահած բռնարարը, որուն նախաձեռնողները եղած են ՀՀԴ-ի կուսակիցներ, ծեծի ենթարկելով ընտրական իրենց ցանկին միջակից կողմի մը ներկայացուցիչը:

Սոյն արարքը, ո՛չ միայն պատիւ չի բերեր նախաձեռնող կողմին, այլ նաեւ կը վտանգէ լիբանանահայ համայնքին բարի համբաւը:

Այս ցաւալի երեւոյթը կարելոր հարցեր կը բարձրացնէ.

1. Մինչեւ ե՞րբ վերոյիշեալ կուսակցութիւնը Պուրճ Համուտը իր սեփական ազարակը պիտի կարծէ:

2. Նմանօրինակ ծայրայեղ բռնարարքի մը պատասխանատուն, որ ի վերջոյ ՀՀԴ-ի ներկայ ղեկավարութիւնն է, նման քայլով մը լիբանանահայութեան պատճառած վարկաբեկումին չափով, իր ղեկավարութեան տարիներուն արդեօ՞ք նպաստած է մեր համայնքին վարկին:

3. Լիբանանի 2022-ի ընտրութիւններուն նախօրէին ՀՀԴ-ի Պուրճ Համուտի (Մեթնի ընտրաշրջանի) թեկնածուն, որ նոյն ժամանակ ղեկավարն է Լիբանանի ՀՀԴ-ին, հրապարակային ձեւով ունեցաւ շատ վայրագ բովանդակութեամբ ամբոխավարական ճառեր: Իր խուճապը արտացոլացնող սոյն ճառերը արդեօ՞ք իրենց ազդեցութիւնը ունեցան տուն տալու Պուրճ Համուտի նշեալ ծայրայեղ բռնարարքին: Հետեւեալ, այս արարքին ուղղակի պատասխանատուն, նոյնինքն նշեալ ղեկավարը չէ՞:

4. Շրջանառութեան մէջ դրուած բռնարարքին վերաբերող տեսերիզին մէջ յստակօրէն կ'երեւի Պուրճ Համուտի քաղաքապետութեան ոստիկանի տարագով անձ մը, որ իր գործնական մասնակցութիւնը կը բերէ այս խայտառակութեան: Քաղաքապետութիւնն ու քաղաքապետը այս հարցով ունի՞ն արդարացուցիչ:

5. Լիբանանի ներքին գործոց եւ քաղաքապետութիւններու նախարարութիւնը, ի՞նչ ունի ըսելիք այս անընդունելի երեւոյթին մասին:

Շար. Էջ 02

Հայկական Լուրեր

Երեւանի Մէջ Բերման Ենթարկուած Եւ Տասնեակ Ցուցարարներ

Երեկ՝ Մայիս 16-ին, առաւօտեան ժամը 8:00-էն հինգ վայրերէ մեկնարկած են ընդդիմութեան ինքնաշարժի երթերը:

«Դիմադրութեան» շարժման Աշտարակի խճուղիէն մեկնարկած երթի ճանապարհը փակած են ոստիկանութեան աշխատակիցներ: Երթի մասնակիցներու եւ ոստիկանութեան աշխատակիցի միջեւ վիճաբանութիւն տեղի ունեցաւ: Երթի մասնակիցները փակեցին հանդիպակաց երթուէկութիւնը: «Դուք դրդում էք, որ մենք հանդիպակացը փակենք, դուք հրահանգ էք ստացել, որ երթի դէմն առնէք, բայց մեր դէմը փակ ճամփաներ չեն լինելու, մայրոք ջան: Հետայ կը բացուի, կը տեսնէք: Դուք ոչ արհեստավարժ էք աշխատում», ըսաւ շարժումի մասնակիցներէն մէկը:

Ոստիկանութեան աշխատակիցը արձագանգեց. «Դու մի որոշի՝ ես ինչ աշխատանք եմ իրականացնում»: Ան նաեւ տեղեկացուց, որ դիմացը արկած կայ, անոր համար փակած են, որոշ ժամանակ անց երթը շարունակուեցաւ:

ՏԵՂԵԿԱՆՔ

Ընտրակաշառքի Վերաբերող Խախտումի մը Մասին Եւ ոչ Միայն

FLIGHT	FROM	DEPARTURE	ARRIVAL	STATUS
PC 862	Istanbul [SAW]	21:25	23:01	On Time
ME 3276	Yerevan [EVN]	22:25	23:05	On Time
ME 1423	Riyadh [RUH]	21:10	23:35	On Time
SV 6067	Riyadh [RUH]	21:10	23:45	On Time
ME 2369	Jeddah [JED]	21:15	23:40	On Time
ME 2276	Yerevan [EVN]	15:00	15:52	On Time
ME 218	Frankfurt [FRA]	12:00	14:50	On Time
ME 1276	Yerevan [EVN]	15:50	16:19	On Time
ME 276	Yerevan [EVN]	10:50	12:00	On Time
ME 305	Cairo [CAI]	10:20	12:21	On Time
EY 535	Abu Dhabi [AUH]	09:20	12:40	On Time
ME 4413	Abu Dhabi [AUH]	09:20	12:40	On Time

Անսախընթաց երեւոյթով մը, Երեքշաբթի 10 Մայիս 2022-ին միայն, Երեւանէն Պէյրութ թիւով չորս օդանաւային թռիչքներ գրանցուած են (մէկ հերթական՝ թռիչքի համար ME 276 եւ 3 արտակարգ ME 2276, ME 1276, ME 3276): Լշեալին փաստացի տուեալները կցուած են սոյն տեղեկանքին: Լիբանանի երեսփոխանական ընտրութիւններու նախօրէին տեղի ունեցած սոյն երեւոյթը կարգ մը հարցեր կը բարձրացնէ:

1. Արդեօք Լշեալ թռիչքներու վրայ տեղ գտած ճամբորդները լիբանանահայեր էին, որոնք Լիբանան կը վերադառնային ընտրութիւններու մասնակցելու նպատակով:
2. Եթէ հաստատուի վերոյիշեալը, կը նշանակէ, որ լիբանանահայերու կողմէ մեծ հետաքրքրութիւն կար մասնակցելու Մայիսի 15ի ընտրութիւններուն: Այս պարագային, ինչո՞ւ անոնք չէին գրանցուած Հայաստանի մէջ Լիբանանի դեսպանատան մէջ քուէարկելու: Լշենք, որ Հայաստանի մէջ Լշեալ ընտրութիւններուն համար գրանցուածներուն թիւի սակաւութիւնը պատճառ հանդիսացաւ Հայաստանի մէջ Լիբանանի դեսպանատան մէջ քուէատուփեր չտեղադրուելուն:
3. Ընտրապայքարը նախորդող ամիսներուն Լիբանանի ՀՀ-ի ղեկավարը այցելած էր, Հայաստան ու հանդիպում ունեցած այնտեղ բնակող լիբանանահայերու հետ: Արդեօք այս այցելութիւնն ու հանդիպումը, ռեւէ առնչութիւն ունի՞ն վերոյիշեալ երեւոյթին հետ:
4. Վերոյիշեալ երեւոյթը կրնա՞յ ընտրութիւններով շահագրգռուած կողմի մը հերթական ընտրակաշառքը ըլլալ օդանաւային տոմսակի ձեւով փաթեթաւորուած:
5. Նկատի ունենալով առկայ թռիչքներու համարներն ու անոնց կայացած ըլլալու փաստը, կարելի չէ՞ ստուգել անոր համար գումար յատկացուած կամ տոմսերը ապահոված կողմին անունը:
6. Կասկածը հաստատուելու պարագային, դատապարտելի չէ՞ այն կողմը, որուն ձեռնարկածը ընտրական օրէնքի բացայայտ խախտում ըլլալու կողքին նաեւ շահագործում է արտերկիր ապրողներու Լիբանանի կարօտը իրենց սրտին մէջ ունեցողներուն ազնիւ զգացումներուն:
7. Տեղին չէ՞ նաեւ ստուգել եթէ նոյնանման երեւոյթ գրանցուած է նաեւ այլ երկիրներու պարագային:
8. Իրենց բնական երկրին մէջ քուէարկելու իրաւունքը քաջալերելու փոխարէն, քաղաքացիներ Լիբանան փոխադրելը ընտրակաշառքէ բացի նաեւ չի՞ հետապնդել անոնց ընտրական ազատ կամքին վրայ բարոյական ճնշում:

Հիմնուելով վերոյիշեալներուն վրայ եւ այս առիթով, կը դիմեմ Պէյրութի Ընդհանուր Դատախազութեան, վերոյիշեալ կետերը ընդունելու որպէս Տեղեկանք եւ առ այդ պարտն ու պատշաճը տնօրինելու:

ՍԵՒԱԿ ՅԱՎՈՐԵԱՆ

Լիբանանեան Լուրեր

ՌԱԿ-ի Զօրակցած Թեկնածուն...

Սկիզբը Էջ 01

Աւելին Լշենք, որ ՌԱԿ-ի զօրակցած միւս երկու թեկնածուները՝ Տոքթ. Արա Պարտազեան եւ զօրավար Նարեկ Աբրահամեան, նաեւ պատուաբեր արդիւնքներ ձեռք ձգեցին, որոնց ստացած քուէները ջնջին տարբերութեամբ տեղի տուին իրենց մրցակիցներուն:

Աւելի մանրամասն արդիւնքներուն եւ ընտրութիւններուն վերաբերող վերլուծութիւններուն կ'անդրադառնանք յաջորդին:

ՀԱՂՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Վիեննայում Տեղի Ունեցաւ «Մշակոյթը Հակամարտութեան Մէջ. Հարաւային Կովկասն Այսօր» Խորագրով Միջազգային Գիտաժողովը

Մայիսի 13-14-ին Ն.Ս.Ս.Ս. Գարեգին Երկրորդ, Ծայրագոյն Պատրիարք եւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի օրհնութեամբ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի Արցախի հոգեւոր-մշակութային ժառանգութեան պահպանութեան հարցերով գրասենեակի Աւստրիայի կոմիտէն Վիեննայի պատմական արուեստների թանգարանում նախաձեռնեց «Մշակոյթը հակամարտութեան մէջ. Հարաւային Կովկասն այսօր» խորագրով միջազգային գիտաժողով-ընկարկումը, որի առանցքում Արցախի մշակութային ժառանգութեան պաշտպանութեանը եւ պահպանման հիմնախնդիրներին առնչուող հարցերն էին:

Գիտաժողովը բացուեց Մայր Աթոռի Արցախի հոգեւոր-մշակութային ժառանգութեան պահպանութեան հարցերով գրասենեակի Աւստրիայի կոմիտէի ղեկավար դոկտոր Եասմին Դում-Թրագուտի խօսքով: Նորին Սրբութեան օրհնութեան եւ ողջոյնի խօսքը ընթերցեց Կենտրոնական Եւրոպայի եւ Շուէդիայի Հայրապետական Պատուիրակ Տ. Տիրան եպիսկոպոս Պետրոսեանը: Մասնակիցներին իր ողջոյնի խօսքը յղեց նաեւ Աւստրիայում Հայաստանի արտակարգ եւ լիազօր դեսպան տիար Արմէն Պապիկեանը:

Այնուհետեւ զեկոյցներով հանդէս եկան ԱՄՆ Արեւմտեան թեմի առաջնորդ Գերաշնորհ Տ. Հովնան արքեպիսկոպոս Տերտերեանը, Արցախի թեմի առաջնորդ Տ. Վրթանէս եպիսկոպոս Աբրահամեանը եւ Մայր Աթոռի Արցախի հոգեւոր-մշակութային ժառանգութեան հարցերով գրասենեակի տնօրէն Հոգեշնորհ Տ. Գարեգին վարդապետ Համբարձումեանը:

Միջազգային եւ հայ բանախօսներն ընդգծեցին, որ 44-օրեայ պատերազմի ընթացքում եւ նոյեմբերի 9-ից ի վեր Արցախի գրաւեալ շրջաններում Ադրբեջանի կողմից հայ քրիստոնէական մշակոյթի ոչնչացման եւ աղճատման բազմաթիւ դէպքեր են արձանագրուել, որոնք վկայում են հայկական հոգեւոր ժառանգութեան հետքի վերացման ադրբեջանական պետական քաղաքականութեան մասին: Ադրբեջանական պետութեան այս յանցանոր քաղաքականութեան վկայութիւնները ներկայացուցին փաստագրական նիւթերի տեսքով՝ արբանեակային լուսանկարներ, տեսագրութիւններ եւ այլն: Այս ամենն անհերքելի հիմք է տալիս պնդելու, որ հայկական մշակութային ժառանգութեան հանդէպ իրականացուած է համակարգային վանդալիզմ եւ միջազգայնօրէն պահանջելու այս յանցագործութիւնների դատապարտումն ու կանխարգելումը՝ ի պաշտպանութիւն Արցախում համաշխարհային մշակոյթի քրիստոնէական ժառանգութեան:

Բանախօսները ներկայացրեցին միջազգային իրաւունքի գործիքակազմերի գործարկման միջոցով մշակութային ժառանգութեան պաշտպանութեան տարբեր նախաձեռնութիւններ, որոնք կարող են օրինակելի լինել Արցախի պարագայում: Մանրամասն անդրադարձ կատարուեց ՄԱԿ-ի Արդարադատութեան միջազգային դատարանի՝ 2021թ. դեկտեմբերին կայացրած վճռին, համաձայն որի, Ադրբեջանը պարտաւորուած է հրաժարուել Արցախում հայկական մշակութային ժառանգութեան ոչնչացման իր քաղաքականութիւնից:

Շար. Էջ 07

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒՄ

Պուրճ Համուտի Մէջ Վերջերս Ի Գործ Դրուած...

Սկիզբը Էջ 01

Աւարտին, Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան Լիբանանի Շրջանային Վարչութիւնը, լիբանանցի իր համաքաղաքացիներուն ընդհանրապէս եւ ի մասնաւորի տուժող կողմին ներողամտութիւնը կը խնդրէ շեշտելով, որ հակառակ առասպելին, ՀՀ-ն լիբանանահայութիւնը չներկայացնէր: Քաղաքակիրթ լիբանանահայը ո՛չ մէկ ձեւով կրնայ համամիտ ըլլալ նման բարբարոսութեան, որ իր ազգին մշակոյթին հետ ո՛չ հեռուէն եւ ո՛չ ալ մօտէն առնչութիւն ունի:

**ՈԱՄԿԱԿԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ**

Տեսակետ

Երտողանին Բախտը Բացուեցաւ

ՃՐՏԳ. ՀԱՄԱԲԱՐՁՈՒՄ ԱՂԴԱՇԵԱՆ

Թուրքիոյ Նախագահ Ռեժեփ Թայիփ Էրտողան երկար ժամանակէ ի վեր միջազգային մէջ է, կը տառապի շատ մը ներքին ու արտաքին ճգնաժամերու պատճառներով :

Թուրքիոյ պարտքերը միջազգային դրամատուներուն, երկրի տնտեսական սուր տագնապը, թրքական լիրայի արժեքի շարունակական անկումը, երկրի արեւելեան եւ հարաւ-արեւելեան մասի քիւրտերու պայքարը, Հայոց Ցեղասպանութեան հետապնդումը եւ այլ ուրիշ ներքին պատճառներով, Էրտողան մեծ տագնապի մէջ է:

Ներկայիս ան շատ դժուար պահեր կապի՝ ցոյցերու, ժողովրդական զայրոյթի եւ երկրի աճող ընկերային ու քաղաքական լարուածութեան եւ տնտեսական փլուզումի զուգահեռ. ներքին հարցերը ցոյց կու տան, թէ թուրքերու 64%-ը համոզուած են, որ Էրտողանը կարող չէ վերահսկել եւ զսպել երկրի տնտեսական խնդիրները: Ան բանտարկած է հազարաւոր մարդիկ, որոնք չեն աջակցած իր քաղաքականութեան, որոնցմէ վերջինը Օսման Զաւալան է: Ներքին ընդդիմադիր ուժերը՝ գլխաւորութեամբ՝ ամենամեծ ընդդիմադիր կուսակցութեան, ժողովրդա-հանրապետական կուսակցութիւնը եւ իր ղեկավար Զեմալ Քըլճըարը, Նաեւ Էրտողանի հին ընկերները Ահմետ Տաւուտօղլու, Ալի Պապաճան եւ ուրիշներ կը պատրաստուին զինք հեռացնել 2023 թ. կայանալիք ընտրութիւններու յաղթանակէն: Էրտողան արդէն խմբի դաշնութեան առաջին բաժակը, երբ իր Արդարութիւն եւ Զարգացում կուսակցութեան թեկնածու Բին Ալի Եըլտըրըմի պարտուեցաւ Յունիս 2019 թ.-ին Իսթանպուլի քաղաքապետարանի ընտրութիւններուն՝ Ժողովրդա-հանրապետական կուսակցութեան թեկնածու Էքրեմ Իմամօղլու դէմ:

Էրտողանի արտաքին գլխաւոր հարցերը իր անդամակցած կազմակերպութեան ՆԱՏՕ-ի (NATO) հետն է. Ռուսական S-400 հակաօդային պաշտպանութեան համակարգերու գնումը, որուն հետեւանքով ԱՄՆ-ը պատժամիջոցներ կիրառեց Թուրքիոյ պաշտպանական հատուածի նկատմամբ եւ անոր դուրս հանեց ռազմավարական F-35 կործանիչներու ծրագիրէն:

Անոր յարաբերութիւնները Եւրոպայի հետ շատ վատ եղան երբ ան երկար ժամանակ սպառնաց Կիպրոսի եւ Յունաստանին, փախստականներ բաց թողեց դէպի Եւրոպա, բախումներ ունեցաւ Ֆրանսայի հետ Լիպիոյ հարցով եւ ընդհանրապէս անոր յարաբերութիւնները ԱՄՆ-ի եւ Եւրոպայի հետ անկումի մէջ էին արտաքին քաղաքականութեան նկատմամբ իր՝ կրօնքի վրայ հիմնուած կոպիտ մօտեցումին համար:

Իսկ Մերձավոր Արեւելքի մէջ Իսրայէլի հետ անոր վատ յարաբերութիւնները, Իսրայէլի հետ եւ այլ պատճառներով Սեւտական Արաբիոյ, Միացեալ Արաբական Էմիրութիւններու, եւ Եգիպտոսի հետ թշնամական յարաբերութիւնները, բոլորը տկարացուցին Էրտողանի դիրքը շրջանին մէջ:

Էրտողան Նախագահ փորձեց Օսմանեան կայսրութիւնը վերականգնել՝ արաբները շահագործելով, սակայն Սիւննի Թուրքիան եւ Ռուսիայի Սեւտական Արաբիան, թէեւ երկուքն ալ մահմետական են սակայն անոնք տարբեր յարանուանութիւններու կը պատկանին. Սեւտական Արաբիան՝ իր քարիւղի հսկայ հարստութեամբ եւ իսլամական ամենակարեւոր սրբավայրերով՝ Մեքքայով, Մետինէով, եւ Միացեալ Արաբական Էմիրութիւնները՝ իր հսկայ հարստութեամբ, Եգիպտոսը իր ծանրակշիռ դիրքով դէմ են Էրտողանի ծրագիրներուն:

Ընդամենը քանի մը ամիս առաջ Էր որ Թուրքիան միջազգայնօրէն մեկուսացուած էր:

Եւ վերջապէս Էրտողանի բախտը բացուեցաւ

Ռուսաստանի պատերազմը Ուքրանիոյ դէմ հնարաւորութիւն տուաւ Թուրքիոյ, որ ան խաղաղութեան միջնորդի դեր կատարէ երկու կողմերէն ընդունուած ըլլալու, եւ յաջողեցաւ անոնք միասին մէկ սեղանի բերել Իսթանպուլի մէջ. այդպէսով ան ուզեց շրջանի մէջ ազդեցիկ դեր ունենայ իբր ազատ մեծ պետութիւն եւ ոչ թէ սառը պատերազմի ժամանակի նման, ԱՄՆ-ի եւ ՆԱՏՕ-ի անդամներու պատնէշը Ռուսաստանի դէմ:

Գիտակցելով Թուրքիոյ աշխարհաքաղաքական դիրքը դէպի Եւրոպա ուղղուած քարիւղի եւ կազմի կարեւոր ուղիները, Եւրոպացիները՝ մէկ կողմ ձգած են իրենց հակակրօնքը Էրտողանի նկատմամբ, նմանապէս ԱՄՆ-ը բաւականին մեղմ քաղաքականութիւն կը վարէ անոր հանդէպ մէկդի դնելով իր անհամաձայնութիւնները Էրտողանի հետ:

Ներկայիս Թուրքիոյ դերը Ռուսաստանի եւ Ուքրանիոյ միջև խաղաղութիւն հաստատելու համար, որ հիմնուած է Թուրքիոյ եզակի դիրքի վրայ՝ որպէս ՆԱՏՕ-ի անդամ, ուր լաւ կապեր ունի երկու երկիրներուն հետ, բարձրացուց թրքական դիւանագիտութեան հեղինակութիւնը, նոյնպէս Էրտողանին, եւ

այս բոլոր զարգացումները մղեցին զինք, որ իր հաշիւները դարձեալ ստուգէ: ԱՄՆ-ի եւ Եւրոպայի հետ իր յարաբերութիւնները մեղմացնելէ ետք ան անդրադարձաւ տարածաշրջանի խոշոր երկրներուն. Թուրքիոյ աճող մեկուսացումը եւ տնտեսական լուրջ դժուարութիւնները ստիպեցին Էրտողանին որ բարելաւէ իր յարաբերութիւնները Իսրայէլի, Եգիպտոսի, Սեւտական Արաբիոյ՝ եւ Միացեալ Արաբական Էմիրութիւններուն հետ: Փետրուարին՝ Էրտողան Միացեալ Արաբական Էմիրութիւններու պաշտօնական երկօրեայ իր այցի ընթացքին ստորագրեց 13 համաձայնագրեր, որոնք կը վերաբերին ներդրումներու, արդիւնաբերութեան, արուեստագիտութեան, պաշտպանութեան, եւայլն:

Մարտին՝ Իսրայէլի Նախագահ Իսհակ Յերցոգ Թուրքիա այցելեց եւ ան Էրտողանի հետ այդ այցը «շրջադարձային կէտ» համարեցին երկու երկիրներու յարաբերութիւններու մէջ:

Այսպէս դիմաւորուեցաւ Իսրայէլի Նախագահը Թուրքիոյ մէջ.

Իսրայէլի Նախագահ Յերցոգը յոյս յայտնեց, որ տարածայնութիւնները կը լուծուին «փոխադարձ յարգանքով»՝ ըսելով «Մենք բոլորս Աբրահամի զաւակներն ենք»:

Իսրայէլի հետ ամենակարեւոր քննարկուած կէտը Արեւելեան Միջերկրական ծովի թղթածրարը եւ Իսրայէլէն Եւրոպա կազատարը Թուրքիոյ տարածքով երկարացնելու նախագիծն էր, ինչպէս նաեւ երկկողմ յարաբերութիւնները երկու երկիրներու միջեւ:

Ապրիլին՝ երկար Նախագատրաստութիւններէ ետք Էրտողան այցելեց Սեւտական Արաբիա, ուր հանդիպեցաւ Սալման Իպին Ապտուլ Ազիզի թագաւորին եւ գահաժառանգ Մուհամետ Իպին Սալմանի հետ, որուն Էրտողան 2018 թ. ի վեր կը հալածէր Սեւտեցի լրագրող Ջամալ խաշուքչիի սպանութեան յանցանքով Իսթանպուլի Սեւտական Արաբիոյ հիւպատոսարանին մէջ:

Էրտողան անելի քան մէկ տարի առաջ յայտարարած էր Սեւտական Արաբիոյ հետ տարակարծութիւններու Էջը շրջելու իր երկրի մտադրութեան մասին եւ Նոյնիսկ զանգահարած էր թագաւորին անցեալ տարուայ Մայիսին Ռիատ՝ հանդիպելու համար:

Մնաց Եգիպտոսի հետ յարաբերութիւնները:

Թրքական կողմը կը շարունակէ հանդէս գալ Եգիպտոսի հետ յարաբերութիւնները վերականգնելու նպատակով, սակայն քանի մը գլխաւոր անհամաձայնութիւններ կան երկու երկիրներու միջեւ: Միջերկրական ծովի կազմի կազմակերպութեան առնչուող բանակցութիւնները, Թուրքիոյ մէջ ապաստանած Եգիպտացի «Մուսուլման եղբայրներ»ը, որոնք իբր ահաբեկչական խմբաւորում ճանչցուած են Եգիպտոսի կողմէ եւ Լիպիոյ մէջ Թուրքիոյ վարձկաններու շարունակուող վճըր, առաւել Եգիպտոսը պատճառ չի տեսներ, որ Թուրքիան ռազմական ներկայութիւն ունենայ Լիպիոյ, Սուրիոյ եւ Իրաքի մէջ, մտահոգութիւն յայտնելով Թուրքիոյ ընդլայնողական քաղաքականութեան մասին:

Էրտողան տակաւին կը շարունակէ գերօ թշնամի ունենալու քաղաքականութիւնը երկրի տնտեսական վիճակը բարելաւելու եւ 2023-ի կայանալիք ընտրութիւններուն յաղթանակ ապահովելու համար, ինչպէս ան Մարտ 21-ին՝ ելոյթի մը առիթով յայտնած է որ պիտի կատարէ իր խոստումը՝ երկիրը դարձնելու աշխարհի լաւագոյն 10 տնտեսութիւններէն մէկը:

Թուրքերը միշտ բախտաւոր եղած են, սակայն ներկայ ժամանակները Օսմանցիներուն ժամանակները չեն:

Լուս Անճելլա

Այսպէս խոնհարեցաւ Էրտողանը իր հալածած Սեւտեցի գահաժառանգին դէմ.

Տեօրթեուցի Պենոն Վասիլեանի Յուշերը Չոր Երեւոման-Չորք Մարգալան

Շար. Լախորդ թիւէն

Երբ խօսքը եկաւ Վիոլէթին մասին, ասոնք ամենքը միասին սկսան խնդալ իմ վրաս: Բեռայրս Մետրոպը ըսաւ՝

- Բու Վիոլէթին ալ ֆապրիքային ալ, ուրեմն դուն ֆապրիքաթո՞ր պիտի ըլլաս: Ֆրանսացի՝ պիտի ըլլաս,- ինծի բարկացաւ,- լաւ որ քեզ բռներ է՛տ դրկեր են: Ուրեմն դուն Ֆրանսա մալու իրաւունք ունենայիր՝ հո՞ն պիտի մայիր, ֆրանսացի՝ պիտի ըլլայիր ետ պիտի չգայիր:- Երկու քոյրերս, եղբայրս զիս խենթի տեղ դրին,- ուրեմն մենք քեզի անգամ մըն ալ պիտի չտեսնէինք,- ըսին... ճիշտ միւսիւման Սուհամէտի կրօնքը պաշտողներու նման կը մտածէին, որովհետեւ հին-գլուխ էին, մէկ կտոր չոր հացով կը գոհանային, մեր պապերուն ճամփան չէին փոխած, մուրթի մէջ մնացած էին, եւրոպացիի կեանքը, ապրելակերպը չէին տեսած ու չէին գիտեր, անոր համար ալ ֆապրիք ունենալը, սիրած ունենալը իրենց համար հարազատ չէր ու չէին հաշտուեր գաղափարին:

Ես եթէ իրաւունք ունենայի Ֆրանսա վերադառնալու, եւ հոն ապրելու կարելիութիւնը՝ երբեք իրենց խօսքերուն ականջ չէի դնէր, ետ կ'երթայի Ֆրանսա, բայց ճար չունէի:

Մօրաքրոջս տղան Տիմիթրի Արկիլլօս եւ Սովուք Օլուք, Բերկրուհի քրոջս մօտ

Կէսօրէ ետք ժամը երեք եղաւ, Տիմիթրիս եկաւ իր ամերիկեան ճիւղ ինքնաշարժով, ես ու Շահանը նստանք գացինք Սովուք Օլուք, իր տունը տարաւ մեզ:

- Մօրքուրի տղայ, պէտք է քրոջս երթանք,- ըսի:- Ո՛հ,- ըսաւ,- մինչեւ ժամը ուրը՝ մեր տունը, ուրին ձեզ կը տանիմ քրոջդ մօտ: Ես երէկ այդպէս ըսի քրոջդ Բերկրուհիին: Նստանք, սեղան պատրաստեցին՝ ուտելիքներ-խմիչքներ շարեցին, սկսանք ուտել-խմել, ժամանակ անցընել: Շահանը մօրաքրոջս տղուն ֆէսը առաւ իր գլուխը դրաւ, յիշատակի նկարներ նկարուեցանք ժամը եղաւ եօթուկէս, ելանք: Արկիլլօս մեզ տարաւ Բերկրուհի քրոջս տունը, փաթթուեցանք իրարու, երկար տարիներու կարօտնիս առիթը, հօրեղբայրս՝ Յակոբը եկաւ, իր աղջիկին Տիգրանուհիին հետ: Չանոնք ալ տեսանք շատ ուրախացանք, լաւ քէֆ ըրինք:

- Վաղը մեզի կու գաք,- ըսաւ հօրեղբայրս:

Յաջորդ օր գացինք հօրեղբօրս տուն, հոն ալ կերանք-խմեցինք, ինչ որ եղաւ ինծի հետ՝ պատմեցի իրենց: Տիգրանուհին ինծի ըսաւ՝

- Գալէդ տարի մը առաջ ես քեզի նշաներ եմ, դուն ուրիշը չես կրնար առնել, մենք քու գալով կը սպասեինք:

- Քոյրս, Տիգրանուհի նայինք ինչ կ'ըլլայ: Աստուած ինչ որ ուզէ այդ կ'ըլլայ, մարդու ճակտին ի՛նչ որ գրուած է՝ այդպէս կ'ըլլայ:

Ժամը ուրը եղաւ, մօրաքրոջս տղան եկաւ՝

- Հայտէ պիտի երթանք, եթէ չերթանք՝ քեռայրդ մեզ կը ծեծէ,- ըսաւ: «Մնաք բարով, նորէն կը տեսնուինք» ըսինք, ելանք ճամփայ դէպի Աղջա, Մետրոպ աղային տունը:

Մետրոպ փաշան՝ ինչու՞ երէկ չեկաք ըսաւ: Ըսի՝ հօրեղբայրս մեզ չձգեց, իրենց հիւրը եղանք: Կնքահայրս ամուրի էր 1927ին: 1929ին ամուսնացեր է ու տղայ մը ունեցեր է, 1932ին տղայ մը եւս ունեցեր է՝ կնքել չեն տուած զիս սպասեր են, որ ես կնքահայրը ըլլամ:

Կիրակի օր էր, կնուկը ըրինք, անունը Յովհաննէս դրինք: Այդ օր ալ լաւ քէֆ ըրինք: Ուրը օր անցաւ, քեռայրս եղբօրս չէր սիրեր, որովհետեւ իրեն հնազանդ չէր եղած, ոչ մէկ գործ ըրած էր, զինք տունէն վռնտեր էր: Ծոյլ մարդը ոչ մէկ տեղ սիրուած կ'լլայ:

Ես Տեօրթ Եոլի քեմփէն թիթեղաշէն տուն մը վարձեցի, հոն գացինք, անկողիններ դրինք, սկսանք հոն պառկել: Օրին մէկը ինծմէ շատ մեծ դրամ ուզեց: Ես իրեն ամէն օր հինգ ֆրանք կու տայի: Այդ ժամանակ հինգ ֆրանքով ընտանիք մը կ'ապրէր: Երկու ամիս անցաւ, օր մը եկաւ եղբայրս Շահանը ըսաւ՝ «Ես Պաղեստին պիտի երթամ, ինծի դրամ տուր»: Ես ալ արդէն առիթ կը սպասէի՝ հինգհարիւր ֆրանք տուի իրեն: Ըսաւ՝ «քիչ է»: Հինգ անգլիական ոսկի էր, հանեցի հարիւր ֆրանք եւս տուի: Դրամը առաւ գնաց: Ես քիչ մը հանգստացայ, որովհետեւ եթէ չերթար՝ քովս դրամ պիտի չմնար: Արդէն տասներկու հազար ֆրանքէն վեցը գնաց:

1935 Յուլիս ուրին ամուսնացայ հօրեղբօրս աղջկան հաւանած աղջկան հետ, հաճընցի ընտանիքէ Եր, Սովուք Օլուք կ'ապրէին, հայր մայր, չորս

քոյրեր եւ երկու եղբայրներ: Հարսս առի քեռայրիս տունը գացի, ուրը օր ետք քեմփ՝ մեր թիթեղաշէն տունը գացինք:

Քեռայրիս՝ Մարկոս Օհանեանի Բացօթեայ Սրճարանը

Մէկ ամիս ետք Սովուք Օլուք գացինք, Բերկրուհի քրոջս ամուսինը՝ Մարկոս Օհանեանը բարձր ամառանոցի մէջ սրճարան կ'աշխատեցներ: Չիս կանչեց, ըսաւ՝

- Ես պիտի երթամ լեռները փայտահատութիւն պիտի ընեմ, սրճարանի գործը իմ գործս չէ, ինծի չի վայելեր, եթէ կ'ուզես՝ եկուր դուն աշխատեցուր սրճարանը:

- Շատ լաւ,- ըսի,- գացի գործը ձեռք առի, ամէն ինչ տեղաւորեցի, ամէն կողմ մաքրեցի սկսայ աշխատիլ:

Օդափոխութեան եկողներ, յաճախորդներ ինծի շատ հաւանեցան, շատ արագաշարժ ամէն ինչ մաքուր, հոն եկողներ՝ երիտասարդ տղաք ու ճահիլ աղջիկներ էին եւ հարուստ ընտանիքներ, հանդերձ ընտանեօք կու գային: Քեռայրս Մարկոսը չէր կրնար գոհացնել յաճախորդները, քանի իր գործը չէր սրճեփութիւնը, այս գործը պէտք ուներ արագաշարժութեան եւ մաքրութեան: Յետոյ՝ յաճախորդներու հետ պէտք է սիրալի ըլլալ որ դրամ շահիս, մէկի տեղ երկու կ'առնես:

Ամառը վերջացաւ, օդափոխութեան ելողները իջան իրենց տուները: Սովուք Օլուքի մէջ սրճարան մը կար, տէրը թուրք էր, ան ալ գնաց: Գացի անոր մօտ, իրեն ըսի՝ սրճարանը ինծի տուր երկու ամսուան համար մինչեւ ձմեռամուտ: Մարդը մէկ խօսքով՝ «Եկուր առ, աշխատեցուր» ըսաւ:

Ընալը Թեփէ կոչուած տեղն էր: ...Յաճախորդները չէին պակսեր, կը նստէին մինչեւ ուշ գիշեր ժամը տասնմէկ-տասներկու: Սպասարկութիւնը ես կ'ընէի, եղնիկի պէս կը վազէի՝ «հրամեցէք էֆենտիներ, հրաման ըրէք» կ'ըսէի: Իմ վրաս կը հիանային յաճախորդները:

Հոն աշխատեցայ երկու ամիս, ձմեռ եկաւ սրճարանը գոցեցի, իջանք Իսկէնտէրուն, թիթեղաշէն մեր տունը: Մտածեցի ձմեռը ի՛նչ ընեմ՝ ձմեռի կարգ մը շինել տամ, չորս անիւղ, կողմերը ապակի, վրայի մասը վրանով ծածկուած՝ անձրեւէն եւ արեւէն պահպանուած ըլլալու: Շինել տուի պատրաստեցի, Հալէպ գացի երկու պայուսակ գուլպայ, թաշկինակ, զարդեղէն ասկէ-անկէ գնեցի, բերի կառքին վրայ շարեցի, ելայ թաղէ-թաղ սկսայ պտտիլ կանչել՝ «նորութիւններ»: Եկող-եկողի, առնող-առնողի, հարցնող-հարցնողի՝ այս կամ այն կա՛: Տասը օրուան մէջ բոլորը ծախեցի, դարձեալ գացի: Այս անգամ յաճախորդներուն ուզածները բերի: Այսպէս, ամէն տասնհինգ-քսան օրը անգամ մը Հալէպ կ'երթայի կու գայի լաւ դրամ կը շահէի: Ամառը Սովուք Օլուք գացի նոյն գործը ըրի:

Ամուսնութենէն ին ամիս ետք տղայ գաւակ մը ունեցանք, անունը Լեւոն դրի՝ հօրս անունը: Ատկէ տասնութը ամիս ետք աղջիկ գաւակ մը ունեցանք, անունը Աննա դրի՝ մօրս անունը:

1938 Յուլիս մէկին թուրքերը եկան-մտան Իսկէնտէրուն: Ես շուտով եկայ Պէյրուք: Պէյրուքի մէկ չկրցայ աշխատիլ, շահ չունեցայ, կառքը տունը դրի, սկսայ հնդկարմաւ ծախել: Երեք ամիս աշխատեցայ լաւ դրամ շահեցայ:

Աշուն եկաւ, մտածեցի ի՛նչ ընեմ: Գտայ ինչ պիտի ընեմ: Գացի խորտիկի կրակարան մը եւ հինգ հարիւր շամփուր շինել տուի, կրակարանը կառքին վրայ դրի, նոյն օրը գացի պարկ մը ածուխ բերի, յաջորդ առաւօտ կանուխ գացի թոք ծախողներու քով, երկու թոք առի, բերի տուն, մանրեցի շամփուրներու վրայ շարեցի, կրակարանին մէջ ածուխը վառեցի, ելայ ճամփուն եգերքը սկսայ երգել՝ «*Եալլա եա քապապ, եալլա եա քապապ, ֆթթէշ եա շապապ...*»: Բեպապին հոտը առնողը եկաւ: Երեք շամփուր խորտիկը հինգ դրուշի ծախեցի: Մարդ եթէ երկու սանտուիչ ուտէր՝ կը կշտանար: Ժանտարմաները եկան «սահիլիէ»՝ առողջապահական արտօնագիր ուզեցին: Յաջորդ օր գացի բժիշկէ համապատասխան թուղթ առի, տարի քաղաքապետութիւն, վաւերացուցի, եկայ գործիս սկսայ: Թոքի գործը լաւ էր, ամէն օր թէ՛ կ'ուտէինք եւ թէ՛ դրամ կը շահէինք: Կամաց-կամաց երկու թոքը երեք եղաւ, երեքը՝ չորս եղաւ... ուրը տարի աշխատեցայ: Այս ուրը տարուան մէջ երեք գաւակներ եւս ունեցանք: 1940 Մարտ տասին տղայ մը ունեցանք անունը Սարգիս դրի՝ մեծիօրս անունով, 1942 Յուլիս տասնվեցին տղայ մը եւս ունեցանք անունը Շահան դրի՝ եղբօրս անունով, 1945 Յունուար տասին աղջիկ մը ունեցանք անունը Հունուփիմէ դրի՝ մեծմօրս անունով:

Տեօրթեուլցի Պենոն Վասիլեանի Յուշերը...

Շար. Էջ 04-Է

Պէյրուժ, 1930ականներ, խորովածի գործ

Շահան եղբայրս Պաղեստին գացեր էր, հոն հիւանդացեր ու մահացեր էր: 1936ին մնացեր էինք երեք քոյրերս եւ ես:

1941-1942ին անգլիացի զինուորներ մտան Լիբանան, սուրիացիները սկսան կռուիլ ֆրանսացիներուն դէմ. ֆրանսացիներ ու գերմանացիներ խռոված էին իրարու դէմ, զօրավար Կուրօն Լիբանանէն գերմանացիները դուրս ըրաւ, Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ մնացած ֆրանսացի զինուորները քաշուեցան գացին Ֆրանսա:

1945ին գերմանացիները պատերազմը կորսնցուցին, ռուսները, անգլիացիները, ֆրանսացիները եւ ամերիկացիները մտան Պէյրուժ:

1946ին սկսաւ հայրենադարձութիւնը, ներգաղթ դէպի հայրենիք Յայաստան: Աշխարհի շատ մը երկիրներէ, ինչպէս՝ Ֆրանսայէն, Յունաստանէն, Եգիպտոսէն, Սուրիայէն, Լիբանանէն եւ ուրիշ տեղերէ շատ ու շատ հայեր ներգաղթեցին մայր հայրենիք Յայաստան:

1946 Յուլիս ամսուն ես ու երկու քոյրերս ընտանեօք եկանք Յայաստան, Երեւան քաղաք հաստատուեցանք, հինգ պզտիկներով: Մէկ ամիս ետք մեր վերջին ծնած աղջկէն Յովսիփի մահացաւ: 1947 Մայիս քսանինին բախտաւորութեանք մանչ զաւակով, անունը դրի Գեորգ Խորեղբորս անունով, դարձեալ եղանք հինգ զաւակներով ընտանիք:

Իմ արհեստս *ածխաթէօր* ըսելով գրուած էր, ինծի գործ մը տուին ֆապրիքի մը մէջ: Կիրակի օր մը ըսի՝ քիչ մը ելլեմ պտոյտ մը ընեմ, շուրջերնիս ի՞նչ կայ չկայ՝ տեսնեմ: Բաւական քայլէ յետոյ տեղ մը հսկայ տարածութեամբ երկաթի ֆապրիքի պահեստի նման տեղ մը տեսայ, մտայ՝ տեսայ հինգ հարիւր թոն եւ ւաւելի Ֆրանսա իմ սորված ու աշխատած թէլերէն կային անխնամ թափուած հողին վրայ եւ ձիւնի տակ, փաստելով փճացումի

եկեալայ: Այդ թէլերը ամէն ինչի կը գործածուէին, ինչպէս՝ պատուհաններու... ու դեռ շատ բաներու: Երեւանի մէջ այդ գործերը չէին գիտեր: Յաջորդ օր գացի ֆապրիքի տնօրէնին մօտ, իրեն ըսի՝ ես այսինչ տեղ մեծ քանակութեամբ երկաթ թէլեր տեսայ թափուած ձիւնի ու անձրեւի տակ, փճացումի եկեալայ: Այս թէլերը միլիոններով դրամ կ'ըլլան՝ եթէ յարմար գործեր աշխատցնէք, պետութեան լուր տուէք, այդ թէլերը Գերմանիայէն բերեր եւ, բայց չեն գիտեր ինչ գործածեն:

Չիս կանչեցին՝ ի՞նչ պիտի ըլլայ, ի՞նչպէս պիտի աշխատիս հարցուցին: Իրենց ըսի՝ այս գործերը աշխատելու համար տեղակաի պետք է, այդ տեղակաիը ե՛ս պիտի շինեմ: Համաձայն գտնուեցան, զիս տարին պահեստ, ուրը գործաւորներ տուին, ամէն մէկուն ցոյց տուի ինչ պիտի ընէ, ինչպէս պիտի տեղաւորեն թէլերը: Ուրը օր ետք ամէն ինչ իր տեղը տեղաւորուեցաւ, պատրաստ եղաւ եկան տեսան, ինծի հարցուցին՝ հիմա ի՞նչպէս տեղակաի պիտի շինես: Իրենց ըսի՝ ինչ որ ուզեմ ինծի բերեք, ես ամէն ինչ կ'ընեմ:

Յետոյ ատաղձի եւ խառնատի գործեր կային, ատոնք ալ խոստացայ շինել: Հարց տուին՝ քանի՞ օրէն պատրաստ կ'ըլլայ: Ըսի՝ եթէ աուգածներս բերեն տասնհինգ օրէն կը վերջացնեմ, պատրաստ կ'ըլլայ:

Առաջին հերթին երկաթ էր պետք, երկրորդ՝ ծառերէ հաստ մշակուած մաքուր տախտակներ պետք էին, չափերը տուի, վարպետ կահագործ բերի (Իսկէնտերուն վարպետ կահագործս հոս էր): Այն ատեն Իսկէնտերունի համար շինած էի, հոն մնաց. այս անգամ մենք կը շինենք մեր հայրենիքին համար:

Ինչ որ պետք էր բերին, ես ալ տասնհինգ օրուան մէջ պատրաստեցի վերջացաւ: Եկան՝ տեսան, ուրախացան: Իրենց ըսի՝ հիմա գործի կրնամ սկսիլ, ու սկսայ գործի, չորս-հինգ օր ետք դարձեալ եկան, այս անգամ վերջացած գործեր տեսան շատ ուրախացան, շատ-շատ հաւանեցան: Դարձեալ երեք նոր *տեղակաի* պատրաստել տուին ու ատկէ ետք ինծի հինգ հազար ռուբլի նուէր տուին գործը մէջտեղ բերելուս համար:

Այս գործը սորվեցուցի ուրիշներուն, եօթը տարի աշխատեցայ, պզտիկներս դպրոց գացին, գրել-կարդալ սորվեցան, բաւական մեծ հողատարածք եւ դրամ տուին որ տուն շինենք, տուններնիս շինեցինք պարտեզներով միասին, հինգ տարի մեզ զինուորութեան չտարին, ատկէ ետք սկսան զինուորութեան տանիլ: Իմ չորս տղաքս ալ զինուորութեան գացին *սերժանտ* եղան, երեքական տարի ծառայեցին, ողջ-առողջ տուն վերադարձան, չորսն ալ մեքանիկ եղան:

Հինգ զաւակներս ամուսնացուցի, հին տուններնիս փլեցինք, տղաներուն ամէն մէկուն առանձին տուն շինեցի, զիրենք բաժնեցի ինծմէ, մնացինք ես ու կինս: 1959ին սկսայ թոշակ ստանալ, վերջը կինս ալ սկսաւ ստանալ: Միասին մեր առած թոշակը մեզի հանգիստ կը բաւէր: Տղաքս կ'աշխատին-կ'ապրին: Տղաքներս տասնվեց թոռ ունեցայ, երեք թոռ ալ աղջիկէս: Մեծ տղուն աղջիկը ամուսնացուցի:

1979ին կինս մահացաւ, հիմա ես ուրթուներկու տարեկան եմ, առողջութիւնս լաւ է, կը շարունակեմ գրի առնել իմ կեանքի յուշերս, որպէսզի եկող սերունդները կարդան-իմանան, մասնաւորապէս թոռներս, ծոռներս՝ իրենց պապերուն ապրած կեանքը:

ՎԵՐՋ

Առողջապահական

Կարգ Մը Մարդիկ Բնաւ Չեն Վարակուիր Քորոնա Ժահրով

Քալիֆորնիոյ Սան Տիեկոյի համալսարանի գիտնականները բացայայտած են, թէ ինչո՞ւ որոշ մարդիկ չեն վարակուիր Քորոնա ժահրով: Անոնք փոքրամասնութիւն են բնակչութեան մէջ, սակայն այս երեւոյթը բացատրութեան կարիք ունի, գրած է «Մետիք Ֆորում»-ը: Աշխարհի գիտնականները այժմ աշխուժօրէն կ'ուսումնասիրեն այն անձերը, որոնք այս ժահրով չեն վարակուած, յատկապէս այն մարդիկը, որոնք այնքան ալ չեն պաշտպանուած: Գիտնականները

կ'ուզեն գիտնալ, թէ ի՞նչն է, որ անոնց օրկանիզմին դիմադրողականութիւն կու տայ. արդեօք այդ մէկը հազուագիւտ «ճենեթիք» տարբերակ է, թէ՛ պարզապէս անհաւանական յաջողութիւն: Հետազոտութեան հեղինակները համոզուած են, որ կան մարդիկ, որոնք գրեթէ վստահօրէն չեն վարակուիր Քորոնա ժահրով, բայց տակաւին պարզ չէ, թէ ինչու: Եթէ պատճառը բացայայտուի, ապա անիկա կրնայ հիմք ծառայել դեղերու համար, որոնք կը կրկնօրինակեն մարդու օրկանիզմի այն

առանձնայատկութիւնը, որ բնական ձեւով պաշտպանուած է Քորոնա ժահրէն: Յատկապէս, որ կան մարդիկ, որոնք գրեթէ երաշխաւորուած չեն վարակուելու HIV-ով, «Ալգիայմըր»ով կամ «Փարքինսըն»ով: HIV վարակի նկատմամբ բնական դիմադրութիւն կայ, եւ երբ ատոր պատճառները բացայայտուեցան, դեղագործական ընկերութիւնները դեղեր ստեղծեցին, որոնք ուղղուած էին ճիշէ այն «մոլեքիլ»ին, որ կը պաշտպանէր մարդը HIV-էն: Բացայայտելը, թէ ինչո՞ւ որոշ մարդիկ

բնական ձեւով պաշտպանուած են այս կամ այն հիւանդութենէն, շատ օգտակար է: Եւ երբ հետազոտողները ստանան այս հարցին պատասխանը, մարդկութիւնը մէկ քայլով կը մօտենայ համավարակի յաղթահարման:

Afhil.com

Վահան Թեքեանի Յօդուածների Ժողովածուի Առաջին Հատորի Հրատարակութեան Առթիւ

Վահան Թեքեան հանճարեղ գրագետի գիտական կենսագրութեանը ակելացաւ եւս մէկը «Վահան Թեքեան, Յօդուածների Ժողովածու, 1901-1910, հատոր Ա» գիրքը, որ ստեղծուել է բանասիրական գիտութիւնների թեկնածու, դոցենտ Վարդուհի Դաւթեանի աշխատասիրութեամբ: Անհրաժեշտ է արժանին մատուցել Վ. Դաւթեանին՝ իր տընաջան ու բարեխիղճ աշխատանքի համար: Նա ժողովածուի մէջ ընդգրկել է 1901-1910 թուականների թեքեանական բոլոր արձագանքները, որոնք արտայայտուել են ժամանակի արտասահմանեան եւ արեւմտահայ մամուլում: Նախ՝ գիրքն օգնում է ընթերցողին թեքեանական իւրօրինակ բառ ու բանով գաղափար կազմել ժամանակի ու միջավայրի մասին, միւս կողմից՝ երեւան է հանում կազմողի հարուստ գիտելիքները խնդրոյ առարկայ նիւթի վերաբերեալ:

Առաւել կարելոր են ընդարձակ ծանօթագրութիւնները, որոնք լոյս են սփռում ժամանակի հասարակական-քաղաքական, գրական մթնոլորտի եւ այդ բնագաւառի գործիչների կեանքի, դիրքորոշումների եւ դրանց պատճառների վրայ: Մանրակրկիտ ներկայացուած է նաեւ անձնանունների եւ տեղանունների ցանկը՝ ամփոփ տեղեկութիւններով:

Այսօր հրապարակի վրայ գտնուող այս բացառիկ ժողովածուն ներկայացնում է Վահան Թեքեանի կեանքի ու հրապարակագրական գործունեութեան տարիները՝ ի աշխարհացունց ու անձնական իրադարձութիւններով:

Թեքեան-հրապարակագրի ճակատագիրը, ինչպէս նշում է Վ. Դաւթեանը, գրապատմական է. գրողը վաղուց ի վեր իր ընթերցողի հետ սկսել է ազգային եւ պատմական երկխօսութիւն՝ հաղորդական դարձնելով նրան ժամանակի ահակոչ խնդիրներին: Ժողովածուի առանցքային հարցը, բնականաբար, Վ. Թեքեանի յօդուածների ընկալումն է ընթերցողների կողմից, որին Վ. Դաւթեանը մօտեցել է մեծ պատասխանատուութեամբ: Նա գրել է հրաշալի նախաբան «Հազարներու մէջէն մէկը...» խորագրով, որտեղ նկատել է, թէ Վահան Թեքեանի հոգու պայծառ լոյսի եւ ահեղ մթութեան հերթազայութիւնը կրկին պետք է ապշեցնի ընթերցողին: «Թեքեանական հոգին շարունակական պեղուղ վշտի հանք է, տառապանքի ու տագնապի խառնարան՝ իր խորութեան մէջ հրաբխի ներքնահառաչ ժայթքումին պատրաստ», - նշում է թեքեանասէր Դաւթեանը:

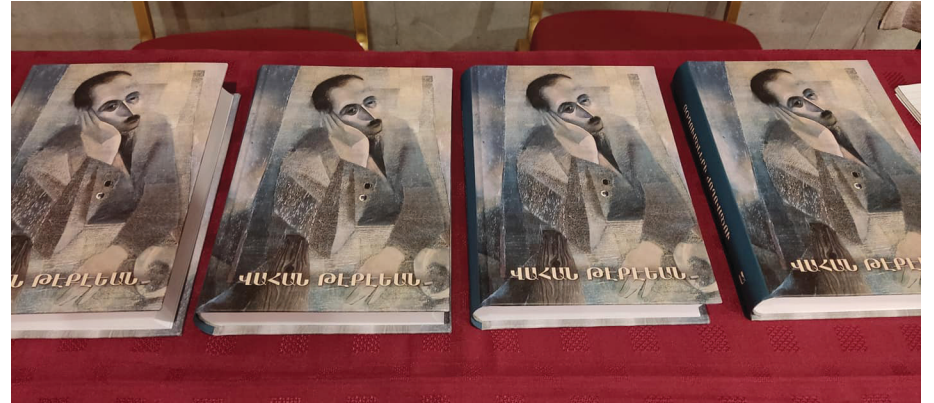
Վ. Թեքեանի վերագնայ ընթացքը դէպի ընթերցողի սիրտը եւ միտքը դժուար, բայց հաստատուն շարունակում է դէպ առաջ: Նրա կատարեալ եւ ինքնասանձ հանճարը ապշեցնելու է գրահմուտ հրապարակագրի ու խմբագրի ներքնեռանդութեամբ: Ներկայացուած իւրաքանչիւր յօդուած ունի տարբեր շերտեր, ենթատեքստեր, եւ ընթերցողներից իւրաքանչիւրը փնտրում է իր համար ամենաեականը, որից էլ առաջանում են տարընթերցումներ ու բանավեճեր, նշանակում է գրքի կարեւորութիւններից մէկն էլ այն է, որ տարբեր բնագաւառի մասնագետներ՝ գրականագետներ, պատմաբաններ, լրագրողներ, գրաքննադատներ, քաղաքական գործիչներ եւ պարզապէս Թեքեան սիրողներ եւ ուսումնասիրողներ կարող են այս գրքից ստանալ իրենց համար անհրաժեշտ ու կարելոր տեղեկոյթ:

Շատ կարելոր է նաեւ այն, որ կարդալով յօդուածները յաճախ հանդիպում ենք հասարակական կամ գրական աշխարհի մարդկանց, որոնց մասին ընթերցողը տեղեկութիւններ է ստանում ժողովածուից, օրինակ՝ Պօղոս-Պետրոս եկեղեցու «Ամենէն սիրուած, ամենէն յարգուած՝ Դանիէլ վարդապետը, որուն ի տես կրքերը կը լռեն, ու կը բացուին սրտերը... ու քսակնեն ալ», կամ «... բժիշկներուն ամենէն քիչ բժիշկը երեւութապէս Տոքթ.Ա.Ս.Յակոբեանը»: Հետաքրքիր է Խրիմեան Հայրիկի հետ Պերիկի վեհաժողով մեկնած պատուիրակութեան թարգմանիչ-քարտուղար Մ. Հերագի «արեւանկարը»: Յօդուածներում լուսաբանում են ֆրանսացի բանաստեղծ Ալֆոնս դը Լամարթինի, ֆրանսիացի լրագրող եւ յայտնի ճանապարհորդ Սթանլի Հենրի Մօրտոյի, ֆրանսացի պետական քաղաքական գործիչ Մօրիս Ռուվիէի, եւրոպացի աստղագետ Լըբոթ Հորթանսի եւ այլ հասարակական, քաղաքական, գրական դէմքերի գործունեութիւնները:

Առանձնայատուկ ուշադրութեան է արժանի գրքի արտաքին տեսքը՝ Երուսաղէմի Զոհարի 1924-ի հեղինակած «Բանաստեղծը» (1924) կտաւը՝ Վ. Թեքեանի մտորող պատկերով, գոյների ներդաշնութեամբ, գրքի շապիկի հրաշալի ձեւաւորման գրաւականն է:

Շար. Էջ 08

«Վահան Թեքեան. Յօդուածների Ժողովածու» Եռահատորի Առաջին Գրքի Շնորհանդէսը

Օրերս Երեւանի «Թեքեան կենտրոն»-ում տեղի ունեցաւ բանասիրական գիտութիւնների թեկնածու, դոցենտ Վարդուհի Դաւթեանի կողմից կազմուած «Վահան Թեքեան. Յօդուածների Ժողովածու» եռահատոր հրատարակութեան առաջին գրքի շնորհանդէսը: Գիրքը տպագրուել է «Թեքեան կենտրոն» հիմնադրամի աջակցութեամբ՝ Հայաստանում և Սփիւռքում առաջին անգամ ներկայացնելով հանճարեղ գրողի 1901-1910թթ գրած և արեւմտահայ և արտասահմանեան մամուլի տարբեր էջերում տպագրած յօդուածները: Կազմող հեղինակը մեծ ջանադրութեամբ, գիտական բարձր մակարդակով հաւաքել և ժամանակագրական կարգով ներկայացրել է «ոսկու ձուլակտորների պէս մամուլում սփռուած» յօդուածները:

Նոր-նոր են խորութեամբ սկսում ճանաչել, սակայն Սփիւռքում նա վաղուց է գնահատուած ու սիրուած:

Բացման խօսքով հանդէս եկաւ «Թեքեան կենտրոն» հիմնադրամի տնօրէն Արմէն Ծուլիկեանը: Շնորհաւորելով հեղինակին գրքի հրատարակութեան առիթով՝ նա ուրախութեամբ նկատեց, որ հատորի լոյսընծայումը մշակութաւոր հայութեան կողմից սպասուած ինքնատիպ և բացառիկ աշխատանք է: Ճիշտ է, ըստ նրա, Վահան Թեքեանին Հայաստանում

Շար. Էջ 07

«Վահան Թեքեան. Յօդուածների ժողովածու» Եռահատորի Առաջին Գրքի Շնորհանդեսը

Սկիզբը էջ 06

Լինելով արեւմտահայ վերջին և սփիւռքահայ առաջին պոետը՝ Նա միաժամանակ ծաւալել է հասարակական մեծ գործունեություն: Ժողովածուում ընդգրկուած յօդուածների շնորհիւ ընթերցողն առաւել մանրամասն կծանօթանայ կարողագոյն հրապարակագրի ազգային, մշակութային և հասարակական գործունեութեանը: Այս տպաւորիչ ելոյթով հանդէս եկաւ գրքի հեղինակը՝ Ներկայացնելով հանճարեղ գրողի հրապարակագրութեան առանձնայատկութիւնները:

Գրքի վերաբերեալ ծաւալուն և ուշագրաւ վերլուծութեամբ հանդէս եկաւ Մանուկ Աբեղեանի անուան գրականութեան ինստիտուտի աւագ գիտաշխատող, բանասիրական գիտութիւնների թեկնածու, դոցենտ Նունէ Մկրտչեանը: Նա, բարձր գնահատելով Վ. Դաւթեանի կատարած աշխատանքը, մասնաւոր ուշադրութիւն դարձրեց առաջաբանին՝ «Հազարներու մէջէն մէկը» վերնագրով, «Ծանօթագրութիւններին» մանրակրկիտ աշխատուած, Անձնանունների և Տեղանունների ցանկին՝ կազմուած գիտական բարձր մակարդակով, ինչը միաժամանակ երեւան էր հանում կազմողի հարուստ գիտելիքները խնդրոյ առարկայ նիւթի վերաբերեալ: Ըստ բանախօսի, գիրքը հարուստ նիւթ կհաղորդի ընթերցողին՝ հասկանալու ժամանակաշրջանն ու միջավայրը: Ուշագրաւ էր բանախօս ԵՊՀ դասախօս, բանասիրական գիտութիւնների թեկնածու Նարինէ Մարկոսեանի ելոյթը: Բարձր գնահատելով հեղինակի աշխատանքը՝ Նա կարեւորեց յօդուածների բազմաթեմայնութիւնը՝ գրականութիւն, քաղաքականութիւն, կրօն, մշակոյթ, որբահաւաքութիւն, կրթութիւն, լրագրութիւն, գրատպութիւն և այլն, որոնք կարող են տալ ուսումնասիրութեան անսպառ նիւթ:

Բանախօս Երեւանի Հիւսիսային համալսարանի Բանասիրութեան և մանկավարժութեան ֆակուլտետի դեկան Մերի Ալեգեանն էլ իր խօսքում նկատեց, որ Վ. Թեքեանի յօդուածները

ճանաչողութեան լայն հնարաւորութիւն են տալիս. ընթերցողը կարող է անսպառ նիւթ հաւաքել մշակութային, քաղաքական, հոգևոր հայ և օտար գործիչների վերաբերեալ՝ ծանօթանալով նրանց կեանքի և գործունեութեան մանրամասներին, որոնց վերաբերեալ հանրամատչելի տեղեկութիւնները այլ աղբիւրներում կամ քիչ են, կամ բացակայում են:

Շնորհանդեսի գեղարուեստական մասում հնչեցին Կոմիտասի անգլագական մշակումները ջութակահար Գրիգոր Գուլիանջեանի հրաշալի կատարմամբ:

Անկրկնելի ելոյթով հանդէս եկաւ ասմունքող Աիդա Ասատուրեանը, որը Ներկայացրեց հատուածներ Վ. Թեքեանի յօդուածներից:

Միջոցառումը յուզառատ էր, տպաւորիչ և ջերմ: Թեքեանասերները խոստովանեցին, որ անհամբեր կսպասեն գրքի երկրորդ և երրորդ հատորների լոյսընծայմանը:

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Վիեննայում Տեղի Ունեցաւ...

Սկիզբը էջ 02

Բանախօսները Ներկայացրեցին Նաեւ հոգեւոր ժառանգութեան պահպանմանն ու խնդիրների վեր հանմանն ուղղուած միջազգային եւ հայկական նախաձեռնութիւններ:

«Միջազգային Կապոյտ վահանի» հիմնադիր Նախագահ Կառլ Հաբսբուրգը, որպէս միջոցառման համակազմակերպիչ, անթաքոյց քննադատական գնահատական տուեց աղբիւր-ջանական գործողութիւններին՝ կարեւորելով հայ մշակութային գործիչների, ինչպէս Նաեւ բանակի Ներկայացուցիչների շրջանում մշակութային ժառանգութեան պահպանման հիմնութիւնների եւ միջազգային փորձի փոխանցումն ու կիրառումը: Վերջինս արձանագրեց, որ Հայաստանում ընթացքի մէջ է «Կապոյտ վահանի» ազգային կոմիտէի կազմաւորումն ու պաշտօնական գրանցումը, ինչը հնարաւորութիւն կընձեռնի միջազգային կառոյցին ռազմական

գործողութիւնների եւ աղետների պայմաններում վտանգուած մշակութային ժառանգութեան պաշտպանութեանն ուղղուած գործունեութիւն ծաւալել տարածաշրջանում:

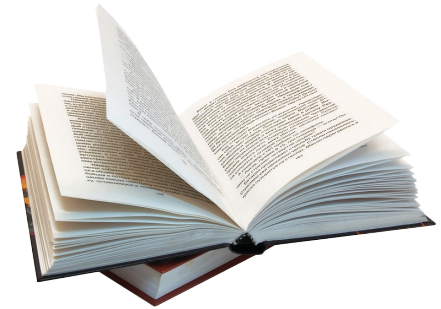
Բանախօսների թւում էին Նաեւ Հայաստանից ժամանած չորս մասնակից՝ «Հայկական ճարտարապետութիւնն ուսումնասիրող հիմնադրամի» փոխտնօրէն, ճարտարագետ Րաֆֆի Զորթոշեանը, «Մշակութային ժառանգութեան զարգացման հիմնադրամի» գործադիր տնօրէն Անի Աւագեանը, Մեսրոպ Մաշտոցի անուան Մատենադարանի միջազգային կապերի աւագ մասնագետ Սոնա Բալոյեանը եւ վաւերագրող ռեժիսոր Սեդա Գրիգորեանը, ով հանդէս եկաւ «Մշակութային հակամարտութիւն» վաւերագրական ֆիլմի Ներկայացմամբ:

Գիտաժողովի շրջանակներում կազմակերպուեց Նաեւ Վիեննայի Միխիթարեան Միաբանութեան գրադարանում պահուող՝ Արցախում տարբեր ժամանակներում ստեղծուած ձեռագիր ու տպագիր մատենների եւ ուշագրաւ այլ նիւթերի ցուցահանդէս:

ԲԱՆ ՈՒ ԳԻՐ

Ան որ անաշխատ
Պարգէւ ստանայ,
Լաւ է որ Նաեւ
Պատճառն իմանայ:

ԵԶՆԻԿ ԲԱՆԻԿ

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՕՐԱՑՈՅՑ

17 2022
ՄԱՅԻՍ

Կրկ Երկ Երք Չրք Հնգ Ուրք Շրք

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

ՄԻՄՈՆ ԳԱԼՍԵԱՆ
(1914 - 2000)
«Ուռնիներ»

Լիբանանահայ Դպրոց

Ֆրանսացի Պատմաագը Frederic Duvaud Մեսրոպեան Վարժարանին ՄԵջ

Մեսրոպեան վարժարանի 6-րդ դասարանի աշակերտները Մայիս 13-ին օգտաշատ, հաճելի եւ շատ հետաքրքրական պահ մը անցուցին ֆրանսացի պատմաագ եւ գիրքերու

հեղինակ Frédéric Duvaud-ի հետ: Frédéric Duvaud իւրայայտուկ ոճով մեր աշակերտներուն ներկայացուց իր հեղինակած պատմութիւններէն մէկը, եւ այդպիսով անոնց ծանօթացուց պատմութիւն պատմելու արուեստը: Մեր աշակերտները մեծ խանդավառութիւն ցոյց տուին հանդիպումին առիթով, արժանանալով հեղինակի բարձր գնահատանքին:

**Տեղեկատուական գրասենեակ
Հայ Կաթողիկէ Մեսրոպեան
Բարձրագոյն Վարժարանի**

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Սիրելի Հայրենակիցներ եւ Բարեկամներ
1 Յուլիս 2023 թուականին, Ազունիէի Հայ Ազգային Բուժարանը կը նշէ իր Հարիւրամեակը՝ ի սպաս մարդկութեան: Այս կապակցութեամբ կազմակերպուելիք տօնակատարութիւնները եւ միջոցառումները ձեռքի պիտի տեղեկացնենք ատենին:

Մեր ծրագիրներէն մէկն է փաստածրար մը պատրաստել, որը ճշգրտօրէն պիտի պատմէ Ազգային այս հաստատութեան 100-ամեայ պատմութիւնը:

Ուստի, կը խնդրենք մեր բոլոր հայրենակիցներէն եւ բարեկամներէն, որոնք ունին Բուժարանին վերաբերող որեւէ փաստաթուղթեր կամ նկար, կապ հաստատել մեզի հետ հետեւեալ հասցեով:

vahe.kambourian@armeniansanatorium.org - Հեռ: (00961) 1 24 88 51
Սոյն փաստաթուղթերը եւ նկարները պիտի նկարուին եւ վերադարձուին իրենց տերերուն, իսկ օգտագործման պարագային աղբիւրը պիտի նշուի:

Խնամակալութիւն՝
Ազունիէի Հայ Ազգային Բուժարանի

Վահան Թէքէեանի Յօդուածների...

Սկիզբը էջ 06

Այս հպանցիկ դիտարկումներն անգամ վկայում են «Վահան Թէքէեան, Յօդուածների ժողովածու, 1901-1910, հատոր Ա» գիրքի անհրաժեշտութեան մասին, որը ընթերցողին փոխանցում է ժամանակի կենդանի շունչը, նրան տեղափոխում տեսակետների, կրքերի, շահերի բախման մի մթնոլորտ, որն ակնհայտ է հաղորդում, քան շատ անփոփոխ բնագրեր: Այն կարելու հիմք է ստեղծում նաեւ թէքէեանական նոր զարգացումների համար:

Վահան Թէքէեանի յօդուածների ժողովածուն առանձին հատորներով Հայաստանում եւ Սփիւռքում լոյս է տեսնում առաջին անգամ: Յուսանք եւ սիրով սպասենք, որ առաջին հատորին կը յաջորդեն նաեւ միւս երկու հատորները:

**ՆՈՒՆԷ ՄԿՐՏՉԵԱՆ ք. գ. թ., դոցենտ,
ՀՀ ԳԱԱ Մ.Աթէղեանի անուան
գրականութեան ինստիտուտի աւագ գիտաշխատող**

ԳԷՈՐԳ ՄԵԼԻՏԻՆԵՑԻ ԳՐԱԿԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿ

Գ.Մ.Գ.Մ.-ի Դատակազմը կը յայտնէ, թէ բացուած է 2022-ի նոր գործեր ներկայացնելու շրջանը:

Մրցանակը կ'ընդունի գրական թէ ուսումնասիրական որեւէ նոր, անտիպ, կամ գիրքի ձեւի տակ ցարդ լոյս չտեսած գործեր՝ առ ի գնահատում եւ հրատարակութիւն:

Գրական, իմաստասիրական, պատմական, եկեղեցագիտական, բանասիրական եւ Հայ Մշակոյթի այլ կալուածներուն վերաբերող գործերը, հայերէն կամ օտար լեզուներով գրուած, պէտք է Դատակազմին հասած ըլլան մինչեւ 31 Օգոստոս 2022:

Առաջուած գործերը պէտք է ըլլան ա) մեքենագրուած, բ) երեք օրինակով, գ) խտասլիկի վրայ արձանագրուած: Անոնք պէտք է ներկայացուին A4 թուղթի չափով եւ բաղկանան նուազագոյնը 9 պրակէ (144 էջ):

Դատակազմին կողմէ գնահատուած գործերը կ'արժանանան հրատարակութեան:

Վեհափառ Հայրապետին նախագահութեամբ Դատակազմին մաս կը կազմեն՝ Գերշ. Վարդապետ Արք. Հերկելեան, Տեառք Տոբթ. Յովհաննէս Թասլաքեան (ատենապետ), Ահարոն Շխրտմեան (ատենադպիր), Կարօ Յովհաննէսեան, Համբիկ Մարտիրոսեան եւ Պարոյր Աղապաշեան:

Դիւան Գ.Մ.Գ.Մ.-ի Դատակազմի

Հասցէ՝

Armenian Catholicosate of Cilicia

P.O.Box 70317

Antelias – Lebanon

E-Mail: chancellor@armenianorthodoxchurch.org

Խնդրանք: Կը խնդրուի սփիւռքահայ թերթերէն արտատպել:

Դաւանելով ռամկավար եւ ազատական սկզբունքներ, կը հաւատանք բազմակարծութեան եւ ազատ խօսքի իրաւունքի: Հետեւաբար՝ թերթիս մէջ հրատարակուած գրութիւնները անպայման չեն արտայայտեր խմբագրութեանս տեսակետը: Կամքէ անկախ սպրդած վրիպակներու պարագային, կ'ապաւինինք յօդուածագիրներուն եւ մեր ընթերցողներուն ներողամտութեան: